

Türkiye'de Modern Jinekoloji ve Doğum Bilgisinin Babası Ord.Prof. Dr. Tevfik Remzi KAZANCIGİL

Nilüfer GÖKÇE¹, Esin KARLIKAYA²

ÖZET

Geniş kültürü, girişimciliği, azimli kişiliği ve disiplinli yetişirme tarzı ile kendi ekolünü yaratmış olan Tevfik Remzi, 1894 yılında İstanbul'da doğdu. 1918 yılında Darülfünun-i Osmani'yi bitirdi ve Tibbi Fizik Tatbikatı alanında uzmanlaşmak üzere Almanya'ya Berlin'e gönderildi. 1924'te Besim Ömer Paşa'nın yanına müderris muavini (günümüzde doçentliğe uygun bir unvan) olarak girdi. 1933 yılında Atatürk'ün Üniversite Reformu'ndan sonra kurulan İstanbul Tıp Fakültesi'nde, Kadın Hastalıkları kursusunda Müderris Muavini olarak kadroda kaldı. 1934'te profesörlüğe, 1949'da da ordinaryüs profesörlüğe yükseldi.

Kadın üreme organlarındaki kanserlerde, doku ve hücre örneklerinin mikroskopla incelenmesine önem verdi. 1951'de yazdığı "Jinekolojide Histopatholojik Teşhis" (Diagnostic Histo-Pathologique en Gynecologie) adlı eseri ile 1952 yılında Fransız Tıp Akademisi Ödülü'nü kazandı.

Ord.Prof.Dr. Tevfik Remzi KAZANCIGİL'in kitaplarının yanında çeşitli dergilerde yayınlanan çok sayıda makalesi de bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kadın Hastalıkları ve Doğum, Profesör, Tarih, Türk

SUMMARY

FATHER OF MODERN GYNECOLOGY AND OBSTETRICS IN TURKEY

Tevfik Remzi was born in 1894 in Istanbul. In 1918 he was graduated from Darülfünun-i Osmani and he was sent to Berlin for the education of medical physics application in 1924. He started working with Besim Ömer as associate in 1933. He assigned as Associate Professor of Gynecology and Obstetrics to Medicine Faculty of Istanbul University, founded after The University Reform of Atatürk. In 1934 he became a professor and in 1949 senior professor.

He care the observation of cell and tissue samples in the cancer of women reproduction organs. He win The Award of French Medical Academy in 1952 with Diagnostic Histo Pathologique, had been written in 1951.

Ord.Prof.Dr. Tevfik Remzi Kazancigil has lots of essays beside his books, medical articles published in several literatures.

Key word: Obstetrics and Gynecology, Professor, History, Turk

TÜRKİYE'DE MODERN JİNEKOLOJİ VE DOĞUM BİLGİSİNİN BABASI ORD. PROF. DR. TEVFİK REMZİ KAZANCIGİL (1894-1969)

Türk jinekoloji tarihinde modernleşme Tanzimat'tan sonra başlar. Bu alanda ilk hocalar olarak Dr. Vuçino, Dr. Vahit ve Dr. Nuri Latif Bey'lerin isimlerine rastlanmaktadır. Paris'te doğum bilgisi okuyarak yurda dönen Besim Ömer Paşa ile yeni bir devir açılmıştır. Asepsi ve teknik yardım düşüncelerini de beraberinde getiren Besim Ömer Paşa'yı, 10-15 yıl sonra jinekolojiye modern ameliyat tekniğini sokan Asif Derviş Paşa izlemektedir (1, 2).

Kısa süren bu dönemlerden sonra jinekoloji ve doğum bir kursünde toplayan, örgütleyici, bilgili, enerjik bir bilim adamı olarak Tevfik Remzi karşımıza çıkar (1). Batıdaki pek çok gelişmeleri yakından izleyerek memlekete getirmiştir, bugün tüm ülkeye yayılmış olan bir çok

deneyimli kadın hastalıkları ve doğum uzmanının Tevfik Remzi Ekolu'nden yetişmesini sağlamıştır. Prof.Dr. Rükneddin Tözüm, O'nu anlatırken "Tevfik Remzi, güzel konuşur. Sözlerini esprilerle süsler, fikirlerini iyice sindirtebilmek için size rastladığı zaman iki eliyle omuzlarınızdan tutar -bire dostum anlatabildim mi?- diye silkelemeyi de unutmaz" demektedir (3).

Dr.Tevfik Remzi'nin kalıcı etkisi, pek az bilim adamlına nasip olan bir ekol yaratabilmiş olmasındandır (1). Bu ekolu geniş kültürü, filozofi düşünce biçimleri, tarih bilgisi, azimli ve mücadeleci kişiliği, öğretmedeki ince espirili yaklaşımı ve disiplinli yetişirme biçiminin etkisiyle yaratmıştır (4).

1894 yılında İstanbul'da doğan Tevfik Remzi, 1918 yılında Darülfünun-i Osmani'yi (sonradan İstanbul Darülfünunu oldu) bitirdi.

¹: Öğr. Gör. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji A. D.

²: Araş. Gör. Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji A. D.

Mükemmel derecede Almanca ve Fransızca bilen, I.Dünya Savaşı sırasında Askeri Tıbbiye'den birincilikle mezun olan ve dil sınavlarını geçen Üsteğmen Tabip Tevfik Remzi, hükümet tarafından 1918 yılı başında **Tıbbi Fizik Tatbikatı'nı** öğrenmek üzere Almanya'ya, Berlin'e gönderildi (5).

Ancak, savaşın kötü sonuçlanması üzerine İstanbul'a dönmek zorunda kaldı (6). Daha sonra Besim Ömer Paşa'nın da desteği ile 1919-1924 tarihleri arasında Muhtar Ata ile birlikte İsviçre'ye gönderildi (6, 7) ve Cenevre Üniversitesi'nde yabancı asistan olarak çalıştı. Bir yıl kadar da Dresden Üniversitesi'nde çalıştktan sonra, 1924 yılında Türkiye'ye döndü (8, 9). **"Gebelikte Hipofiz"** konulu bir tez hazırlayarak günümüzün doçentlik sınavına eş değer bir sınava girdi.

1924'te İstanbul Darülfünunu'na (Kadırga'daki doğum kınığıne) Besim Ömer Paşa'nın yanına Müderris Muavini (doçent) olarak girdi (5, 10, 11). O dönemde Asaf Derviş Paşa'nın jinekoloji kliniği Haydarpaşa'da idi. Her iki hocanın klinikleri ayrı ayrı çalışmakta idi ve yataklı servis bölümleri yoktu. 1924 yılında kadın doğum klinигine yataklı servisin açılmasını ısrarla isteven genç Doçent Tevfik Remzi ile onu bu atılımında destekleyen dönemin ünlü hocası Kenan Tevfik Bey (1885-1942) olmuştur (10). Çalışmalarının sonunda doğum klinığının yataklı servisi 1902-1903 yılları arasında Sarayburnu'nda, şimdi Parklar ve Bahçeler Müdürlüğü binası olarak kullanılan binada, 3-5 yataklı olarak kuruldu (2). Asaf Derviş Paşa'nın vesatından sonra 1927-1928'de

her iki klinik de, Haydarpaşa'da tek kadın doğum kliniği olarak birleştirildi ve Tevfik Remzi de orada çalışmaya başladı.

1928 yılının yaz aylarında Roma Üniversitesi Tıp Cemiyeti tarafından İtalya'ya davet edilen tip öğrencilerinden oluşan 30 kişilik gurubun başında Dr. Faik Kerim Gökay (1900-1987) ile birlikte Tevfik Remzi Kazancıgil de bulunuyordu.

Cumhuriyetle birlikte başlayan Milli Türk Tıp Kongreleri'nde kadın hastalıkları ve doğum konusunda klinik çalışmalara dayanan tebliğler yapılmaya başlanmasına büyük katkıları olmuştur.

Tevfik Remzi Kazancıgil' in kişisel ilgisi ve çabaları ile Jinekolojik Patoloji Laboratuvarı'nın çekirdeği Kadırga'da kurulmuştur. Buna, ünlü patoloji hocası Dr. Hamdi Suat Bey de destek olmuştür. 1926 İstanbul Şehremənatı (İstanbul Belediye Başkanı) Operetör Dr. Emin Bey'in yardımı ile Türkiye'ye ilk kez radyum satın alınmış, uygulamasını da Tevfik Remzi Kazancıgil üstlenmiş; kanser olgularına histolojik tanılar konularak başarı ile uygulanmaya başlanmıştır ve elde edilen sonuçlar İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası'nda 1930'da yayınlanmıştır. Klinik materyal sonuçlarına dayanan bir rapor da, 1929'da III. Milli Türk Tıp Kongresi'nde sunulmuştur (5, 10, 12, 13). Aynı yıl bu raporlar, Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil tarafından bir kitap haline getirerek yayınlanmıştır (5, 12).

Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil, 1933 yılında Atatürk'ün Üniversite Reformu'ndan sonra kurulan (Ek 1)

EK 1: Maarif Vekâleti'nce 31 Temmuz 1933'te İstanbul Darülfünunun hocalarına gönderilen ve vazifeden affedildiklerini bildiren yazı (2):

Ankara, 31 Temmuz 1933

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

MAARİF VEKALETİ

YÜKSEK TEDRİSAT DAİRESİ

Müderris Muavini Tevfik Remzi Beyefendi'ye:

Muhterem Efendim. 31 Mayıs 1933 tarih ve 2252 numaralı kanunla Büyük Millet Meclisi 31 Temmuz 1933'ten itibaren İstanbul Darülfünunu'nu ilga etmiştir.

Bu kanun hükmüne tevkikan Darülfünunu'nun bütün tedris heyeti ve idare memurları, 31 Temmuz 1933 tarihinden itibaren açığa çıkarılmış demektir.

Hayatını, uzun senelerden beri Darülfünun'a hasretmiş olanlardan tekâüt edilmek ve yahut başka bir vazife almak suretiyle bizden ayrınlara karşı hürmetimiz derin ve ebedidir. Bu değişikliğin başlıca sebeplerinden birisi yeni şartlara uygun bir üniversite maksadıdır.

Zatiâlinize yeni kadrodaki vaziyeti ikinci bir mektupla bildirilecek tır. Efendim

Maarif Vekili

Dr. Reşit Galip

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nde Kadın Hastalıkları Kürsüsü'nde Müderris Muavini olarak (Ek 2) kadroda kalmıştır (8, 9, 11, 12). Bu arada kadın doğum klinigine

dışardan Ord. Prof. Dr. Wilhelm Liepmann (1878-1939) hoca olarak getirilmiştir. Dr. Tevfik Remzi de Liepmann gidinceye kadar onunla birlikte çalışmış ve onun tercümelerini yapmıştır.

EK 2: 1 Ağustos 1933 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nin kurulduğunu ve Dr. Tevfik Remzi'nin Profesör Muavinliğine atandığını bildiren yazı (2).

Ankara, 01 Ağustos 1933

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

MAARİF VEKALETİ

YÜKSEK TEDRİSAT DAİRESİ

Müderris Muavini Tevfik Remzi Beyefendi'ye:
Muhterem Efendim.

Maarif Vekâleti, 31 Temmuz 1933 tarih ve 2252 numaralı Kanun mucibince 1 Ağustos 1933 tarihinden itibaren yeni İstanbul Üniversitesi'ni kurmaya memur edilmiştir.

Bu kanunun ikinci maddesine göre, 31 Mayıs 1934 tarihine kadar Üniversite kadrosu muvakkattır. Kar'ı kadro bu tecrübe devresinden sonra yapılacaktır.

Bu şartlar dahilinde, 1933-34 ders yılı için İstanbul Üniversitesi'nde Tıp Fakültesi Kadın ve Doğum tedrisatını idareye, 55 lira aylıkla Profesör Muavini olarak tayin edildiniz.

Cumhuriyet idaresi, yeni üniversitede çalışacaklardan bu müesseseyi en kısa zamanda asrı ihtiyaçlara uygun hakiki bir kültür ocağı haline sokmalarını bekliyor.

Bu uğurda büyük himmet ve gayret göstereceğinize kaniim. Muvaffakiyetinizi diler saygılar sunarım. Efendim.

Maarif Vekili
Dr. Reşit Galip

Liepmann'in derslerini o kadar güzel çeviriyyordu ki, bir gün Liepmann, Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel'e "Tevfik Remzi yi zevkle dinlivorum" demiştir (3, 6, 7).

Tevfik Remzi, 1934'te Profesörlüğe, 1949'da da Ordinaryüs Profesörlüğe yükselmiştir (8, 9).

1936 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne bağlı olarak ikinci bir kadın-doğum kliniginin açılmasına karar verilmiş ve Evkaf'a (Vakıflar'a) ait yarım hastane pavyonlarından birine yerleşme olanağı doğmuştur. Liepmann, bu yeni servisin sorumluluğunu yüklenirken, Tevfik Remzi de Haseki'de kalacaktı. Fakat uzun süren inşaat döneminde Liepmann ölmüştür. Bu arada II. Dünya Savaşı çıkmıştır. Liepmann'ın ölümünden sonra Dr. Tevfik Remzi, Guraba Kliniği'nın oluşum ve düzenlemesinde çalışmış ve Maarif Vekaleti tarafından Haseki ile beraber Guraba Hastanesi'nde açılan kadın-doğum kliniginin de yönetimiyle görevlendirilmiştir (2). 6 Mart 1942 yılında ilk

açılış dersini de veren Tevfik Remzi, bir yıl bu kliniği yönetmiştir. Daha sonra Guraba Kadın-Doğum Kliniği'nde Naşit Erez, Haseki Hastanesi'nde açılan diğer bölümünde de Tevfik Remzi Kazancıgil görev almışlardır (3, 11). İdaresine verilen bu klinigin de yeni ve modern araçlarla donatılmasını sağlamıştır. Kadın üreme organlarındaki kanserlerde, doku ve hücre örneklerinin mikroskopla incelenmesine önem vermiş; tanı ve tedavi konusunda önce araştırmalar yapmıştır. Bu konuyu ele alan 1951'de yazdığı "Jinekolojide Histopatolojik Teşhis" (Diagnostic Histo Pathologique en gynecologie) adlı eseri ile 1952 yılında Fransız Tıp Akademisi Ödülü'nü kazanmıştır (9, 10).

1954 yılında Fransız hükümeti tarafından kendisine Legion d'Honneur nişanı verilmiştir. 27 Mayıs 1960'tan sonra 147 öğretim üyesi ile birlikte Üniversiteden uzaklaştırılan Tevfik Remzi, 1963 yılında yeniden görevine dönmüştür (8, 9).

1967'de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin kuruluş aşamasında kadın doğum kliniğinin kurulup düzenlenmesinde etkin rol oynamıştır (2, 8, 9).

19 Ocak 1969 tarihinde hayatı gözlerini yummuştur (14).

Dr. Tevfik Remzi, İstanbul Üniversitesi'ne bağlı kadın-doğum kliniklerinin çağdaş bir yapıya kavuşturulmasında ve bu alanda uzman hekim yetiştirmesindeki çabalarıyla Cumhuriyet sonrası modern tıp öğrenimimizde bir atılım yapılmasını sağlamıştır.

Türkiye'nin ilk Hormon ve Radyoloji Laboratuvarı'nı kuran Kazancıgil, gebelik süresince kadının eğitimine, ruh ve beden sağlığının korunmasına yönelik yayınlarıyla da konunun toplumsal boyutlarına önem veren ilk hekimlerimizden biri olmuştur (9).

Genel kültürü çok geniş, içinden çıkamadığı ya da aşina olmadığı bir konu hemen hemen hiç bulunmayan Tevfik Remzi, iyi bir kitap kurduyu ve alabildiğince çok okurdu. O kadar ki bu kitap meraklı sayesinde İstanbul'un en zengin kütüphanelerinden birine sahip olmuştur. Dr. İhsan Şükrü Aksel, Tevfik Remzi'yi anlatırken "bazen genel kütüphanelerde bulamadıkları eserleri, onun kütüphanesinden bulup faydalandıklarından" söz etmektedir (6).

Hocamız Dr. Ratip Kazancıgil, Tevfik Remzi ile ilgili hatırlarını anlatırken kitap meraklı ile ilgili olarak şunları aktarmaktadır: "Tevfik Remzi Hoca okumayı çok seven titiz bir kişidir. Evinde özel bir kütüphaneye sahipti. Evinin bir salonunu kütüphane haline getirmiştir. Salon, iki sıra raflar konularak kitaplarla dolmuştu. Kütüphanede bir kitap arayacağınız zaman bu raflar arasında dolaşmanız gerekmekte idi. Hoca o kadar çok kitaba sahipti ki, kitapların bir kısmı yerlerde dizili olarak durmaktadır". Her Pazar günü, Tevfik Remzi Hoca'nın evinde Fuat Köprülü, Mükremîn Halil, Kazım İsmail ve şimdi adını hatırlayamadığım birçok ünlü kişiler bir araya gelerek edebi sohbetler yaparlardı. Bu sohbetlerin sonunda da yemek yenirdi. Bazen ben de bu sohbetlere dinleyici olarak katıldım" dedikten sonra şöyle devam etmektedir:

"Tevfik Remzi Hoca'nın Kazancı yokuşunda, sol tarafta kendine ait bir apartmanın alt katında muayenehanesi vardı. Ara sıra oraya kendisini ziyarete giderdim. Yanında Şükriye adında bir hanım çalışıyordu. Gelen önce ona ismini yazdırır, o da içeriye girerek hocaya

bildirirdi. Hoca, fırsat bulduğu bir arada gelir bir iki dakika görüşürdü.

Hoca, kürsüye geldiği zaman, burada bulunan hoca ve asistanlar sıraya geçer, hocanın tek tek elini öptükten sonra çalışmaya başlarlardı. Bu her sabah böyle tekrar ederdi.

"Çalışmalarında son derece titiz olan hoca yanında çalışanların da böyle olmasını istiyordu" (7).

Dr. Tevfik Remzi, 1927 yılında kurulan Türk Viladiye ve Emrazi Nisaiye Cemiyeti ile Türk Kadın Hekimleri Birliği'nin (daha sonra Türk Jinekoloji Cemiyeti ismini almıştır) kurucu üyesidir.

İlk Türk jinekoloji dergisi olan ve 1928 yılında yayınlanmaya başlayan Türk Nisaiye ve Viladiye Mecmuası'nı, 1933 yılında yayınlanmaya başlayan Klinik adlı aylık tıbbi gazeteyi, 1943'te Türk Ginekoloji Arşivi'ni, 1937'de Türk Doğum ve Kadın Hastalıkları Dergisi'ni, 1953'te Türk Jinekoloji Mecmuası-Acta Gynecologica Turcica'yı çıkartmıştır (2). İstanbul Üniversitesi Mecmuası'nın yazı heyetine de yer almıştır (12).

Prof. Dr. Faik Kerim Gökay'ın 1928'de çıkartmaya başladığı Tıp Dünyası dergisinin ilk makalesi, "Ağrısız Doğum" başlığı altında Tevfik Remzi tarafından yazılmıştır (6).

Tevfik Remzi Hocanın monografileri Fransızca olarak yayınlanmıştır. 1951'de yayınladığı "Ginekolojide Histo-Patoloji Atlası" en güzel eserlerinden biridir.

Tevfik Remzi Kazancıgil, meslek yayınları dışında, tıp eğitimi, doğu-batı kültür ilişkileri ve üniversite meseleleri ile ilgili görüşlerini de zaman zaman dile getirmiştir ve bunlar yazıldıkları dönemde ilgili belgeler haline gelmişlerdir (15).

Yayın ve Bildirileri: (2, 16)

1. "Öjenik Hakkındaki Türk Ocağındaki Konferans", Haber Haftalık Dergi, 1925.
2. "Technique opératoire des grossesses intraligamentaires", Gynec. Obst. T: IX. No. 5, 1924.
3. "Mibyazın dahili ifrazları", İstanbul Seririyatı, No. 3. S. 5, 1927.
4. "Cicmi afsar", İstanbul Seririyatı, No. 7 S. 5, 1927.
5. "Dahili ifrazlar ve mibyaz", İstanbul Seririyatı No. 5. S. 5, 1927.
6. "Radium ve Pierre Curie", İst. Tıp Fak. Mec. (Eski seri), No. 3, 1927.

TÜRKİYE'DE MODERN JİNEKOLOJİ VE DOĞUM BİLGİSİNİN BABASI

7. Nisaiye ve vilâdiyete usulü muayene. Kader Matb. 129 S. İst. 1928.
8. Ameliyatı vilâdiye. İst. (İst. Tıp Fakültesi külliyatından) 136 S. 1928.
9. "Unku rahimde prekanseröz nesci tegayyürler", Türk Nis. ve Vilâdiye Mec. No. 1, S. 1, 1928.
10. "Mihbel cidarı halfisinin zayıflığı ve stenoz ameliyat cinsleri", Türk Nis. ve Vilâdiye Mec. No. 1, S. 1, 1928.
11. "Ağrısız Doğum", Tıp Dün. No. 1, 1928.
12. "Tıbbın tedris usullerine ve felsefesine dair", İst. Tıp Fak. Mec. (Eski seri), 11: 55-93, 1929.
13. "Tıbbın tedris usullerine dair" Monografi, İst. Hüsnütabiat Matb. 40 S., 1929.
14. "Türk tababetinin tekamülü", Tıp Dün. No. 2: 475-477, 1929.
15. "Kanserin kürioterapisi". III. M.T.T.K (Rapor), Kader Matb. İst. 300 S. 1929
16. "Hipofize kadın tenasül cihazının münasebetleri", Aylık Tıp Gazetesi, 1930.
17. "Radiumla tedavi ettigimiz 200 unku rahim kanseri", İst. Tıp Fak. Mec. No. 90-10, 1930.
18. "Yumurtalığın vazifesi", Prof. Mazhar Osman'ın yayınladığı Sıhhat Almanası'ndan, 1930.
19. "Rahmin lenfa sistemine dair", İst. Tıp Fak. Mec. No. 11-12, 1930.
20. "Rahmin gışai muhatisinin hiperplazisi", İst. Tıp Fak. Mec. No. 3-4, 1931.
21. "Rahmin lenfa sistemine dair yazılan yazıya Ahmet Asım Onur'un verdiği cevaba karşılık", İst. T.F. Mec. No. 1-2, 1931.
22. "Rahmin gışai muhati hiperplazisi", Monografi, İst. Matb., İst., 48 S. 1931
23. "Nifasi endometrite bağlı kiyhi embolie neticesinde bir parapleji vakası", İstanbul Seririyatı, No. 5, 1932 (İ. Ş. Aksel ile).
24. "Spor ve kadın", Monografi neşriyatından, 1932.
25. "Türk ırkının hifzissihhası", Hayat Mec., Sayı:57, 1932.
26. "Rahim unku kanserlerinde biopsi", İst. Seririyatı, No: 4, 1932.
27. "Gebelerin beslenmesi", Pratik doktor, No. 9, 1932.
28. "Nisaiye ve vilâdiye muayenelerinde asepsi ve antisepsi", Prat. Dok. Mayıs-Haziran 3, (5-6), 1933.
29. "Tıbbın halihazırına umumi bir bakış", Klinik Mec. 1, (1), 1933.
30. "Eugenik", Klinik Mec. 1, (1), 1933.
31. "Rahim fibromlarında röntgen tedavisinin hudutları", Klinik Mec., 1, (1), 1933.
32. "Akciğer tüberkülozu ve gebelik", Klinik Mec., 1, (2), 1933.
33. "Tıp Fakültesi İslahat münasebeti ile", Monografi, İst. Cumhuriyet Matb., 1933.
34. "Zur frage der bildungstatte der gonadotropen wirkstoffe des schwangeren harnes", Zbl. f. Gyn. 58: (33), 1934.
35. "A propos de la guérison spontanée de la Chorion-epithelioma" Bull. Assoc. Franc. Etude du Ca No. 4, 1935 (N. Erez ile).
36. "Zwei zeltene Anomalien der portio" Zbl. F. Gynec. 59: (43), 1935.
37. "Pratisyen hekim ve jinekoloji". Dirim Mec. S. 6, 1935.
38. "Mein biopsieverfahren am collum uteri", Puplicado el "Libro de Oro" hemonaje al Prof. Dr. Angel H. Roffo, Buenos Aires, 1935.
39. "Rüya: Öjenik cemiyeti dolayısı ile", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1935.
40. "Cerrahın psikolojisi", Ayda bir (10), 1936.
41. "Rahim kanserinin erken teşhisi", Dirim (8), 1936.
42. "Bugünkü hekimliğin manası", Poliklinik (10), 1937.
43. "Kadınlarda kısırlık meseleninin pratik tarafları", Pratik Doktor (9), 1937.
44. Mein biopsieverfahren am collum uteri . Pratische karsinomblatter No. 3, 1937 (Ciena).
45. "Kadın psikolojisi". İst. Üniv. Konferansları kitabı(3),1937.
46. "Dış gebelik ile rabitaları bakımından kadın tenasül uzuvlarının büyümeye ve gelişme kusurları hakkında yeni bilgiler", Acta Turcica Gyn. 1, (1), 1937.
47. "Une nouvelle methode pour le traitement chirurgical des stenoses acquises du vagin", Congre Int. De Chirurgie, Kahire, 1937.
48. "Acının felsefesi", Tıp Yolunda yılbaşı, 1938.
49. "Notre methode pour le traitement des fievers puerperales", Congre Int. de Gynec. Amsterdam, 1938.
50. "Kadında cinsi hayat, gebelik, lohusalık ve doğum hakkında folklor anketi", Kenan Basimevi, 1939.
51. "Besim Ömer Paşa", Cumhuriyet gazetesi, Mart 1940.

52. "Papillo endothelioma ovarii' Report of three cases and discussion on so-called mesonephroma ovarii of Schiller", Am. J. Of Ca. 40: 199, 1940 (W. Laqueur, P. Ladewig ile).
53. "Pratisyen hekimin doğum malumatı", Erzurum Ünv. Haftası, 1940
54. "Tibbi folklor anketi tecrübe", Erzurum Ünv. Haftası, 1940.
55. "Kadın sağlığı ile doğum ve nüfus meselelerinin alâkası", Erzurum Ünv. Haftası, 1940.
56. "Rüyada hekimlik", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1941.
57. "Doğum inzarının tayini", Dirim Mec., No. 1-2, 1941.
58. "Doğum ve çocuk hizâssıhhası", Diyarbakır Ünv. Haftası, 1941.
59. "Rahim mukozasına ait anotomo-klinik, hormonal meseleler", Diyarbakır Ünv. Haftası, 1941.
60. "Tibbiyeliler bayramı", İst. Tıp Fak. Mec., 4: 2142-2147, 1941.
61. "Bizde feminismin tarihine dair", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1942.
62. "Bir edebiyat tezi için toplanan notlardan", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1943.
63. "Tam histerektomiden sonra pelvisin gazlı bezle drenajı için basit âlet", VII. Milli Türk Tıp Kong. (MTTK), 1943
64. "Doğumun üçüncü devrinde prieumun bastırılması için bir âlet", VII. M.T.T.K., 1943.
65. "Kadın tenasül hormonlarını vücuda veriş tarzında yeni usul: Lokal tatbik", M.T.T.K., 1943.
66. "Gebelerde salgın halinde görülen atrofik akut hepatit", M.T.T.K., 1943.
67. "Kadında kısırlık", Samsun Ünv. Haftası, 1944.
68. "Kanser ve başlaması nasıl anlaşılır", Samsun Ünv. Haftası, 1944.
69. "Yumurtalıkta teka ve granuloza tümörlerinin histojenezi", İst. Tıp Fak. Mec. 7. (2), 1944.
70. "Hekimlik karşısında Socrate, Eflatun, Hipokrat", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1944.
71. "Makamı Hayret", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1945.
72. "Sperma ve kısırlık", Türk Tıp Cem. Mec. S. 2. No. 5. 1945.
73. "Endometriumda yapılan 3000 histopatolajik muayene usulleri", Türk Tıp Cem. Mec. 10, (5). 1945.
74. "Pasteur ve doğum bilgisi", Türk Tıp Cem. Mec. 11: 471-480, 1945.
75. "Sosyal avitaminoz ve osteomalazi", IX. M.T.T.K. 1946, (A.Çöllü ile).
76. "Üniversite kadın kliniği", IX. M.T.T.K. 1946.
77. "9.Türk Tıp Kong. İntibalar", Pratik doktor, No. 9-10, 1946.
78. "Hekimliğin sosyal cephesi Poliklinik", No. 159, 1946.
79. "Biopside hatalar", IX. M.T.T.K. 1946 (T. Artunkal ile).
80. "Köyde doğuma yardım meselesi", VII. M.T.T.K. 1946.
81. "Kadın hekimleri ve Alchimie", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1946.
82. "Kadın genital organından kendiliğinden atılan parçalarla teşhis" IX. M.T.T.K. 1946.
83. "Penicilline ve kadın doğum intanları", IX. M.T.T.K. 1946.
84. "Rahim sarkomlarının teşhis", IX. M.T.T.K. 1946 (C. Hülâgû ile).
85. "Dermografi işlerimiz", IX. M.T.T.K. 1946.
86. "Doğumda anestezi", IX. M.T.T.K. 1946 (N. Doğrusöyler ile).
87. "Rahim mucosasının siklografisi", IX. M.T.T.K. 1946.
88. "Collum kanserlerinin bizdeki hali", IX. M.T.T.K. 1946 (M. Baltacı ile).
89. "Genital hormonla tedavinin imkân ve hudutları", IX. M.T.T.K. 1946 (Z. Üstün ile).
90. "Kadınlarda hormonlarla memelerin münasebeti", IX. M.T.T.K. 1946 (H. Or ile).
91. "Cinai düşüse dair", IX. M.T.T.K. 1946 (S. Oğuz ile).
92. "Sosyal jinekoloji", IX. M.T.T.K. 1946 (H. Taylan ile).
93. "Dış gebelikler", IX. M.T.T. 1946.
94. "Dertli dolabın hikayesi", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1947.
95. "Yeminli talebe", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1948.
96. "Tibbiyeliler bayramı", İst. Tıp Fak. Mec., 11: 167-172, 1948.
97. "Dil meselesi hakkında rapor", Muallimler Birliği Dil Kongresi Tutanakları, 1948.
98. "Beyin frengisine bağlı hipofiz harabiyeti amaroz ve hipofiz amenoresi", Türk Tıp Cem. Mem. 14 (11), 1948 (H. Or ile).
99. "Yeni bilgilere göre kadın kısırlığının teşhis ve tedavisi", X. M.T.T.K. 1948.

TÜRKİYE'DE MODERN JİNEKOLOJİ VE DOĞUM BİLGİSİNİN BABASI

100. "Plastik usullerle suni vagina yapılması usulleri hakkında tenkidi görüşler", T. Jin. Arş. 15: (55-56), 1948.
101. "Instruments nouveaux: L'abaisse perinée", Press. Med. 56, (25), 1948.
102. "Doğum bilgisi". Cumhuriyet Matb., İst., 400 S., 1948.
103. "Traitement de la Tbc. De la muqueuse utérine par l'application locale de la streptomycine", Congre Int. Path. Comparée İstanbul, 1949.
104. "Oğluma mektuplar", Tibbiyeli gazetesi (5 makaleleklik bir seri) 1949.
105. "Tibbiyelinin hâtra defterinden", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1949.
106. "Şakir Paşa'yı anarken", Tibbiyeli gazetesi, 1949.
107. "Zamanımızın tıbbına bir bakış", İst. Klinik dersleri, No: 19, 53-83, 1950.
108. "Genç kızlarda hematokolpos", Türk Tıp Cem. Mec. No. 5, 1951
109. "Jinekolojide histo-patolojik teşhis atlası". Üniversite Yayınları, Devlet Matb., İst., 1951.
110. "Stajyere mektup", Tibbiyeli gazetesi, 1951.
111. "Tibbiyelinin defterinden iki sayfa", Tıp Yolunda yılbaşı, 1951.
112. "Tibbiyeliler bayramı", İst. Tıp Fak. Mec., 14: 206-211, 1951.
113. "Diagnostic histo-pathologique en gynécologie", Expansyon Scientifique éditeur, Paris, 1952.
114. "Sur un cas de grossesse à terme dans une corne accessoire par migration transperitoneale de l'oeuf", Semainere des Hopitaux 10-14 Aout., 1952 (Kç Akol ile).
115. "Les effets histologiques des injections locales d'antibiotiques les formes bourgeonnantes et infectées du Cancer du col de l'utérus", Compte rendu de la soc. De Gyné, 4 Avril, 1953.
116. "Tumeurs multiples de l'ovaire et l'utérus observés après un traitement intense par la cortisone" Compte Rendu de la Soc. Franç de Gynec. 2 Mar. 1953.
117. "A Propos de l'histogénése des tumeurs de l'ovaire", Compte Rendu de la soc. Franç de gynec. 2 Mar., 1953.
118. "Discussion sur le syndrome de Demons-Meigs", Bull. De la fed. Gynec. et Obst. Tome 5, No. 3, 1953.
119. "Kadın-doğum kliniği giriş dersi", T. Jin. Mec. S. I.: No. 1, 1953.
120. "Birinci kadın doğum kliniği laboratuvarları açılış dersi", T. Jin. Mec. I, (1), 1953.
121. "Kadın doğum polikliniği dersleri", T. Jin. Mec. I, (1), 1953.
122. "Tıbbiyede yeni kültür", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1953.
123. "Amerika'da hekimlik bilgisini genişletmek isteyen yüzlerce talebe: Cehenneme selam", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1954.
124. "Hepatite aigue tuberculeuse chez une femme enceinte", Bult. Fed. Soc. Gynec 6, (1), 1954, (C. Kazancıgil, M. Vahdet ile).
125. "Prophylaxie dans l'hyperplasie glandulaire kystique", Cong. Int. De Gynec, Geneve, 1954 (S. Güvener ile).
126. "Bir rüya", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1955.
127. "Cycle interstitiel de l'endomètre", Strasburg Med. No. 7, 1955.
128. "Un cas d'anus vestubulaires Technique opératoire", (XVI Fr. Jinek kong.) Bull. Fed. Gynec 7, (5 bis), 1955 (T. Artunkal, İ. Ünlüer ile).
129. "Emrazi umumi muallimi Dr. Abdülhak Adnan Bey", İst. Tıp Fak. Mec. 19: 231-237, 1956.
130. "Jinekolojide geriatri", Tıpta Yenilikler (1). 1956.
131. "Üniversitelerimiz", Monografi, İst. Doğan matb. 54 S., 1956.
132. "Traitement chirurgical de l'aplasie vaginale", Gynec. Et obst. 55 (4), 1956
133. "Türk tıbbının garba dönüşü", Türk Tıp cem. 100 yıl hususi sayısı, 1956.
134. "M.İbni Sina'dan Ord. Prof. Süheyl Ünver'e mektup", Tıp Yolunda Yılbaşı, 1956.
135. "Dünya'da ve bizde kanser", Tıpta Yenilikler, (3), 1957.
136. "Bünye ve kısırlık", Kısırlık kitabında, 1958.
137. "Kısırlık, Psiko-somatik meseleler ve libido", Kısırlık kitabında, 1958.
138. "Kısırlığın tedavi usulleri", Kısırlık kitabında, 1958.
139. "Kadında kısırlık, teşhis ve tedavi usulleri", İstanbul Tıp Fak. Matb., 600 S., 1958.
140. "Grossesse ovarienne survenant à 2 reprises chez la même femme" (XVII. Fr. Jinek. Kong.) Bull. Fed. Gyn. Obst. 9: 394 (4 bis) 1957 (S. Güvener, C. Hülagü ile).
141. "Umumiyle genital kanser meselesi", Kanser semp., 1958.
142. "Kollum uteride habis lezyonlar", Kanser Semp., 1958.

143. "Kollum uteri kanserinin cerrahi tedavisi", Kanser Semp., 1958.
144. "Tumeurs mixtes. Tumeurs de Brenner cancerise". II. Uluslararası Jinekoloji Kongresi, Kanada, 1958 (K. Akıl ile).
145. "Cyclographie comme moyen de diagnostic de la sterilité". II. Uluslar arası Jinekoloji Kongresi, Kanada, 1958 (K. Akıl ile).
146. "Genç hekimin alın yazısı". Tıp Yolunda Yılıbaşı, 1958.
147. "Deciduome polypeux de l'endometre". Bull. Fed. Byn. Obst. 9: 243 (4 bis). 1959 (S. Güvener ile).
148. "Les anastomoses arterio-veineuses dans l'endometre et la nidation chez la femme". Bull. Soc. R. Belge. Gync. Obst. 30: 645 (6). 1960.
149. "Grossesses extra-uterine en physiopathologie in La Grossesse extra-uterine". Masson Edit. Paris. 1961.
150. "Sur le traces d'Hippocrate en Anatolie". XVII. Uluslararası Tıp Tarihi Kong. Vol. I. S. 79. 1960.
151. "Obstetric and gynecology teachingi". Int. Medical Education Vol.. I S. 349. 1961.
152. "Zur prophylaxie und therapie von spasmen in einer geburtshilflich gynakologischen clinic". Medizinische Monatchrift 12: 826. 1961.
153. "Les malformation congenitales de l'appareil genital de la femme". III. Uluslararası Jinekoloji Kongresi. Vol. III. S. 68. 1961.
154. "Kadında tahrık yumurtlaması". VII. M.T.T.K serbest tebliğ. 1962.
155. "Etude anotomo clinique de 7 cas de dysgenésie gonadique (biopsies de l'ovarie)". (XX. Cong. Fr. Gyn.) Bull. Gynec. Obst. 15: (No. 5 bis), 1963 (T. Artunkal ile).
156. "Claude Bernard ve Şakir Paşa" Monografi, İş Derg. (İkt. Fak. Yay.) İstanbul, 1963 (Z. Fındikoğlu, S. Ünver ile).
157. "Claude Bernard ve Şakir Paşa, monografi,
158. "Tumerus virilisantes chez les petites filles. etude comparé d'un masculinovblastoma de l'ovaire et d'un adenome surrénalien virilisant", Annales Paediat. 203: 206, 1964 (T. Artunkal, R. Onarır, A. Kazancıgil ile).
159. "Orhan Remzi Kazancıgil", T. Rad. Mec. Sayı:2, 1964.
160. "Struma ovarii (20 senelik materyeldeki 14 vakının mütalâası)", T. Jin. Mec. 1: 34 (1), 1964.
161. "Aile planlaması konusunun bioloji, psikoloji, sosyoloji ve tıbbî bakımından görünüş ve neticeleri", T. Jin. Mec. 1: 103 (2), 1964.
162. "Maurice Mayer (1904-1964)", T. Jin. Mec. Cilt 1, sayı:4, 1964.
163. "Cerrahpaşa tıp bülteni ve Türkçe tıp mecmuaları hakkında", Cerrah. Tıp Bült. 1: 60-63. 1967.
164. "Kollum kanserinin cerrahi tedavisi". Haseki Tıp Bült. 10: 7-42, 1972
Tevfik Remzi Hocamızın kitaplarından iki tanesi: İstanbul Tıp Fakültesi yayınlarından çıkan ve İstanbul'da Cumhuriyet Matbaası'nda 1948 yılında basılan **Doğum Bilgisi** (demirbaş kayıt no:2049) ile İstanbul Fakülteler Matbaası'nda 1958'de basılan **Kadında Kisırlık, Teşhis ve Tedavin Esaslar** (demirbaş kayıt no:1547) adlı kitapları, Anabilim Dalımız bünyesinde yer alan T.U. Tıp Fakültesi Dr. Ratip Kazancıgil Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Egeli EŞ. Ord. Prof. Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil'in 21 Ocak 1969 tarihindeki cenaze töreninde yaptığı konuşma. Tıp Dünyası. 1969; 42: 139-140.
2. Kazancıgil A. Türk jinekoloji ve obstetrik bibliyografyası (1923-1973). İstanbul: Kağıt ve Basım İşleri A.Ş.. 1973; XVI. XXXV-I. XXX. 154-167.
3. Gökkay FK. Ord. Prof. Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil'i anarken. Tıp Dünyası. 1969; 42 : 91-92.
4. Töztüm R. Ord. Prof. Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil'in 21 Ocak 1969 tarihindeki cenaze törenindeki konuşması. Tıp Dünyası. 1969; 42 :141-142.
5. Kazancıgil A. Cerrahpaşa Kadın-Doğum Anabilim Dalında kırk yıl (1957-1997). Tıp Tarihi Araştırmaları. 1999; 8: 204-215.
6. Aksel İŞ. Ord. Prof. Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil'in 21 Ocak 1969 tarihindeki cenaze törenindeki konuşması. Tıp Dünyası. 1969; 42:89-91.
7. Canlı Kaynak: Dr. Ratip Kazancıgil ile yapılan görüşme.
8. "Tevfik Remzi Kazancıgil", (Büyük Laurosse cilt 11 içinde). İstanbul: Gelişim Yayınları, 1985: 6573.
9. "Tevfik Remzi Kazancıgil". (Ana Britannica cilt 18 içinde). İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri, 1994: 311.

10. Kazancıgil A. Ölümünün 40'inci yılında Besim Ömer Paşa (1863-1940). *Dirim.* 1980; 55: 237-246.
11. Kazancıgil A. Doğum ve kadın hastalıkları bilgisi, (Dünyada ve Türkiye'de 1850 yılından sonra tıp dallarındaki ilerlemelerin tarihi içinde). İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, 1998: 76-85.
12. Kazancıgil A. Türkiye'de doğum bilgisi ve kadın hastalıkları eğitiminin 103. yılı (1892'den günümüze). *Tıp Tarihi Araştırmaları.* 1999; 8: Sayfa:216-226.
13. Gökay FK. Çeşitli yönleri ile Kazım İsmail Gürkan. *Tıp Dünyası.* 1972; 45: 164.
14. Cerrahpaşa Günü. İstanbul: Fatih Gençlik Vakfı Matb., 1984:19.
15. Kazancıgil TR. "Üstad-ı evvel tabip Calinos'dan Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'e mektup". *Tıp Tarihi Araştırmaları (History Of Medicine Studies).* 1999; 9:9-14.
16. Kazancıgil A, Solok V. Türk bilim tarihi bibliyografyası (1850-1981). İstanbul: 1981: 109-110.